

MUHARAY ELEMÉR NÉPMŰVÉSZETI SZÖVETSÉG

BEMUTATKOZÁS

Szövetségünk 1991-ben alakult. Tagszervezeteink főleg az élő hagyományokban gazdagabb tájegységek – Sárköz, Galgamente, Palócföld, Rábaköz – településein működnek, ahol évtizedek óta folyamatos hagyománya van az együttesi munkának. Első csoportjaink az 1920-as években alakultak és több évtizedes folyamatos-sággal működnek. Az 1970-es évek „páva vetélkedői, majd a táncházmozgalom kialakulása, népszerűsége és az egyre erősödő városi érdeklődés is ösztönzőleg hatott a vidéki értékművekre. A Muharay Szövetség eddigi működése alatt a hagyományörzés országos szakmai szervezetévé vált, mely kulturális életünkben hiánypótló, közvetítő szerepet tölt be. Országunkban vannak elismert, fontos kutatóintézetek és országos intézmények, melyek e terület tudományos kutatásával vagy a hagyomány színpadi megjelenésével foglalkoznak. A hagyományok értelmezése és mai életbe illesztése, a közösségekkel való kapcsolattartás nem

része azonban tevékenységüknek, azért is alakítottuk a szövetséget, hogy a falusi együttesek ez irányú munkájának adjunk szervezeti keretet, szakmai fórumot. Célunk a tánc-, zene-, és szokáshagyományok megőrzése és átörökítése. Arra törekszünk, hogy a hagyomány ne csak színpadi mozgalmként legyen jelen kulturális életünkben, hanem meghatározza egy tágabb közösség, egy település saját kulturális öröksége iránti viszonyát. Célunk annak a munkának a tudatosítása, melyet az együttesek évtizedek óta végeznek – a HELYI HAGYOMÁNYOK ÉS KÖZÖSSÉGEK FOLYAMATOSSÁGÁNAK FENNTARTÁSA – és ami olyan érték, melyre egy társadalomnak, a mai Magyarországnak is, a legnagyobb szüksége van. Tanácskozások szervezésével, szakmai fórumokkal, kiadványainkkal, bemutatóinkkal hozzájárulunk a hagyománnyal kapcsolatos egészséges koncepciók kialakulásához, népművészetünk hiteles bemutatásához, a nemzeti öntudat és értékrend képviseléséhez.

NÉVADÓNK MÚHARAY ELEMÉR (1901–1960)

Névadónk, a mára méltatlanul elfelejtett progresszív népi értelmiség képviselője Múharay Elemér színház-szervező, rendező, néprajzi gyűjtő, a népi együttesi mozgalom szervezője. Múharay Bartók-Kodály példáját követve, abban hitt, hogy új magyar kultúra csak a népi kultúra gyökereiből táplálkozhat.

„Az együttesében igazi művészetet akart. Népi és modern művészetet. Látványosat és katartikusát egyszerre. Amit egyszerű diák-, munkás- és parasztfiatalok is meg tudnak teremteni, de amely színvonalában magasrendű. És úgy gondolta, hogy ezzel nemcsak egy új művészet, hanem egy új életforma, egy új emberi magatartás megerősödését szolgálja. Amely a modern technika és a modern társadalom viszonyai között is megteremti az alkotás lehetőségét. Ugyanúgy, mint egykor a népművészetben volt. Ezért indult ki a népművészetből, mint olyan formavilágból, mert az ezt a lehetőséget garantáltan biztosította. De nem a néphagyomány helyreállítása volt a célja, hanem újjáteremtése. A hagyomány kiindulópont, támasz és segítség, nem szentség, amit imádni kell.”

ALAKULÓ ÜLÉS

BUDAPEST · 1990. MÁJUS 26.

A SZÖVETSÉG

ALAPÍTÓ ELNÖKE:

Dr. Pesovár Ernő

(1926–2008)

Kossuth díjas táncművész
és néptáncutató, a zene-
tudományok kandidátusa,
az MTA zenetudományi
Intézetének osztályvezetője

JELLEN VOLTAK:

Asztalos Árpádné | Martfű

Dr. Bakosné

Pápa Ibolya | Kenderes

Bán Imréné | Galgaguta

Bánáti Zoltán | Váralja

Bencze Károlyné | Kalocsa

Berzendei Műv. Ház | Dabas

Bodor István | Öskü

Bokrosné Szarka

Irén | Budapest

Boldizsár Gáborné | Uszód

Bonfig Ágnes | Szekszárd

Bögös Tamás | Magyarnándor

Cziberéné Szitó Mária | Szada

Csapó Károly | Budapest

Cseli Mária | Kalocsa

Csiszér Ambrusné | Izmény

Csörghe Géza | Kőtelek

Deák Béláné | Ricse

Diósne Kozma

Erzsébet | Nyíracsad

Drecsky Katalin | Pécsvárad

Eke József | Algyő

Enyedi Gyuláné | Tiszadada

Eredics Gábor | Szentendre

Faludiné Molnár

Gabriella | Pásztó

Farkas Éva | Miske

Felföldi László | Deszk

Glöckner János | Mórág

Glöckner Jánosné | Mórág

Görömbei Mihályné

| Sajóvelezd

Hájas Tibor | Salgótarján

Hájas Tiborné | Salgótarján

Haraszi Sándorné

| Bátorfatereny

Héra Éva | Budapest

Hollós Róbert | Budapest

Hugyec Andrásné | Vanyarc

Jakab Mihály | Mogyoród

Jambrik László | Bag

Juhász Zoltán | Budapest

Kalapos István | Kalocsa

Kálmán Ferenc | Zombó

Kaposi Edit | Budapest

Karsai Zsigmond | Pécel

Kaszás János | Hosszúhetény

Kocsi Márta | Gödöllő

Kóka Rozália | Érd

Kondor Vincéné | Kup

Kovács Lászlóné | Jánd

Dr. Kovásznainé Zs.

Ilona | Vácszentlászló

Dr. Kurucsa Béla

| Sándorfalva

Kutasné Szabó Piroska

| Győrzámoly

Liszka Zsuzsa | Budapest

Máder László | Budapest

Majláti Györgyné | Hatvan

Matus Andrásné | Nézsa

Meder Iván | Mezőkeresztes

Miczinger Margit | Fót

Molnár Andrásné | Nagyréde

Muharaj Elemérné

| Budapest

Nagy Csilla | Váraszó

Nemes Józsefné öz. | Eger

Németh Ferenc | Budapest

Novák Lászlóné | Gödöllő

Dr. Oláhné Szabó

Mária | Tapolca

Pálffy Gyula | Fót

Pap Valéria | Sárospatak

Papp Imre | Jászberény

Péter József | Ecséd

Pincés Rudolf | Ságújfalu

Polonyi Péter | Gödöllő

Récsey Lajos | Szekszárd

Schwarzkopf Gyula | Szil

Sebők Géza

| Sempach-Stadt, Svájc

Sebők Mária

| Sempach-Stadt, Svájc

Siligáné Horváth

Lenke | Öskü

Szabadi Mihály | Szekszárd

Szabó Iván | Budapest

Szanyiné Szabó

Katalin | Csátalja

Szarka Lajosné | Nézsa

Szarvas Imre | Fülöp

Szávai József | Pécs

Szegner István | Berkeny

Széphalminé

Iglói Éva | Bag

Szigetköz T.e.

Klubház | Darnózseli

Szöllősi Lajos | Derecske

Tamási Istvánné | Bátaszék

Tar László | Kémes

Tóth István | Balkány

Tölgyesi Gábor

| Hercegszántó

Töreki Imre | Szany

Töttös Sándor

| Zengővárkony

Fercsik Mihály | Hévízgyörk

Trefák Istvánné | Mende

Udvardy Zita | Bük

V. Haden Edit | Budapest

Vadasi Tibor | Budapest

Varga Edit | Budapest

Varga Károly | Felpéc

Vass Lajos | Budapest

Visi Zoltán | Marcaltó

Vitányi Iván | Budapest

Wéber Péterné | Hímesháza

EGYÜTTESI TAGJAINK

Mezőföld Népi Együttes | Alap
hajdara.tamas86@gmail.com,
pekne@gmail.com

Hagyományőrző Együttes | Alsónyék
kulturhaz.alsonyek@gmail.com

Hagyományőrző Csoport | Apátfalva
tenzi_2001@yahoo.com

Tördemic Néptáncegyüttes Egyesület
| Badacsonytördemic
tordemicnte2009@gmail.com

Muharay Népi Együttes | Bag
muharaybag@gmail.com,
www.muharaybag.hu

Felvidék Néptánc Egyesület | Bátaszék
bataszek.fne@gmail.com, www.bataszek.
hu/bataszeki_felvidek_neptanc_egyesulet

Hagyományőrző Egyesület
| Bogyiszló tama44@tolna.net
www.heb.hu

Bukovinai Székelyek Országos
szövetsége | Bonyhád
info@bukovina.hu, www.bukovina.hu

Kränzlein Néptánc Egyesület
| Bonyhád kohlerne@gmail.com,
www.facebook.com/Kranzlein

Horvát Hagymányőrző Egyesület | Buda-
pest, horvathagyomanyorzo@gmail.com,
www.horvathagyomanyorzo.hu

Csillagrózsa Hagymányőrző
Néptáncegyüttes | Decs
jusstina50@freemail.hu,
www.tolnaart.hu/csillagrozsa/index.htm

Hagyományőrző Egyesület | Domaháza
domaep@t-online.hu, domahegy@
gmail.com, www.tetalap.hu/
civil-szervezetek/item/domahazi-
hagyomanyorzo-egyesulet-2

Biser Tánccsoport | Dusnok, hodovaneva@
gmail.com, www.biserdusnok.hu

Román Hagymányőrző
Táncgyűlés | Elek
baggyorgy@freemail.hu

Bazsarózsa Néptánc Együttes | Érsek-
csanád, mihoerika@gmail.com, http://
www.ersekcsanad.hu/index.php/tele-
puelesuenkrol/civil-elet/egyesuletek/
bazsarozsa-neptanc-egyesulet

Szilas Hagymányőrző
Néptánc Egyesület | Fajsz,
m.zoltan.vofely@gmail.com

Garai Székelykör Egyesület | Gara
antal.zse3@gmail.com, www.
gara.hu/page54.html

Hagyományőrző Néptáncgyűlés
| Gencsapáti, gencsmuvhaz@gpinet.hu,
www.gencsapati.hu/civil-szervezetek.html

Hagyományőrző Kulturális
Egyesület Német Nemzetiségi Táncgyűlése
| Harta, tanzgruppe@freemail.hu,
www.hartatanc.hu

Aranyalma hagymányőrző
Együttes | Hévízgyörk
toldiildiko@gmail.com

Hagyományőrző Együttes | Homokmégy
isola.anna@gmail.com

Hagyományőrző Egyesület | Hosszúhetény
nepiegyuttes@hosszuheten.hu
www.hosszuheten.hu/civil-szervezet/
hosszuhetenyi-hagyomanyorzo-egyesulet

Kapuvár Néptáncgyűlés | Kapuvár
www.kapuvartanc.hu, csitei@t-online.hu

Székely Kör Bokréta
Néptánccsoportja | Hőgyész
bokreta98@freemail.hu
www.hogyeszbokreta.hu

Csatangoló Néptánccsoport | Isaszeg
csatangolo2006@gmail.com
kovagozsolt83@gmail.com

Csata Táncgyűlés
Hagyományőrző Csoportja | Isaszeg
banszkinejudit@gmail.com

Hagyományőrző Együttes | Jászberény
kocsan.laszlo@freemail.hu
http://jaszhagyom.blogger.hu/

Jász Hagymányőrző Egyet | Jászberény
info@jhe.hu, www.jhe.hu/egylet/

Iglice Hagymányőrző Táncgyűlés
| Jászfényszaru, iglice36@gmail.com

Sebestyén Ádám Székely Társulat | Kakasd
http://kakasdneptanc.hupont.hu/

Bokréta Népművészeti Egyesület | Kalocsa
kosztakriszta@freemail.hu,
www.kalocsaibokreta.hu

Hagyományőrző Néptánc
Egyesület | Kalocsa
sztako.eva@gmail.com, www.iranykalocsa.
hu/latnivalok-programok-kalocsa-hajos-
szelid/kalocsai-ertektar/nepmuveszet-blokk

Piros Rózsa Táncgyűttes | Kalocsa
kaloczinorbert@gmail.com
www.iranykalocsa.hu/latnivalok-
programok-kalocsa-hajos-szelid

Kapuvár Néptáncgyűttes | Kapuvár
www.kapuvartanc.hu, csitei@t-online.hu

Józsa Gergely Néptánc
Egyesület | Kozármisleny
www.jozsagergely.extra.hu/news.php

Hagyományőrző Néptáncgyűttes
| Magyaregregy, tutike65@freemail.hu

Népi Együttes | Mikófalva

Rozmaring Hagyományőrző
Egyesület | Miske
rozmaringmiske@gmail.com
http://www.miske.hu/egyesuletek.html

Német Nemzetiségi Néptáncgyűttes
| Mórág, moragytanc@gmail.
com, www.moragytanc.hu

Óvári Gazdász
Néptáncgyűttes | Mosonmagyaróvár
mrekva63@gmail.com

Rákóczi Kovács Gusztáv Hagyo-
mányőrző Együttes | Nagyecsed,
ecseditanc@gmail.com
www.nagyecsed.hu/rakoczi-kovacs-
gusztav-hagyomanyorzo-egyuttes

Kállai Lakodalmas Egyesület | Nyírkálló
erdei.anita44@freemail.hu

Német Nemzetiségi
Táncsoport | Nemesnádudvar,
baumgartner.1@index.hu

Német Nemzetiségi
Táncsoport | Németskér
www.kiervolkstanz.hu/ nemetkeri.
nemzetisegitanc@gmail.com

Szabolcs Néptánc
Egyesület | Nyíregyháza
tancosildiko@gmail.com,
vamosinejm@gmail.com

Bogár István Hagyományőrző
Egyesület | Ócsény
scub@freemail.hu

Német Nemzetiségi
Hagyományőrző Egyesület | Paks
papistazsuzsanna@gmail.com

Hagyományőrző Egyesület | Pörbölly
szaniko@tolna.net

Népi Együttes | Püspökháza
gimesimesi@gmail.com

Tüskevár Táncgyűttes | Sármellék
ustgyuszi@freemail.hu

„Gerlice madár” Hagyományőrző
Néptánc Egyesület | Sárpilis
kolbertm@freemail.hu

Hagyományőrző Egyesület | Sióagárd
hocsil@citromail.hu

Cédrus Táncgyűttes | Solymár
bagazia1@gmail.com

Testvériség Néptánc Alapítvány | Sopron
rendezveny@agfalva.hu, csoltoi@pr.hu

Malomér Hagyományőrző
Táncgyűttes | Szakmár
kovagozsolt83@gmail.com

Bokréta Néptáncgyűttes | Szany
szanyibokreta@gmail.com

Magyarországi Német Népi
Kultúraért Egyesület | Szigetújfalu

Hagyományőrző Egyesület | Szil
aniko0712@freemail.hu

Hajtóra Egyesület | Tárnok
sz.office@mail.datanet.hu

Teveli Fiatalok Egyesülete
Bukovinai Székely Hagyományőrző

Táncsoport | Tevel
tevelifiatlok@gmail.com

Sára Ferenc Hagyományőrző
Egyesület | Tura, kultura@vnet.hu,
sz.szokolik@gmail.com

Veseli Gradiscanci | Und

Hagyományőrző Táncgyűttes | Uszód
magomira@gmail.com

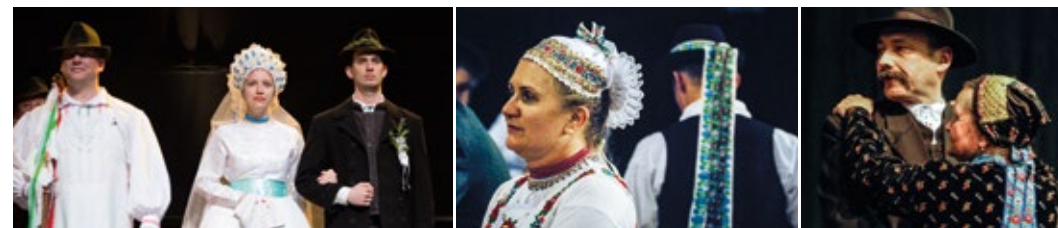
Muskáti Hagyományőrző
Együttes | Varsány
nogradtur@gmail.com

Hagyományőrző
Népi Együttes | Veregyház
hibone@freemail.hu

Gerence Hagyományőrző
Néptáncgyűttes | Veszprém
vastagricsi@gmail.com

Énekes Lenke Hagyományőrző
Egyesület | Vitnyéd
zsambooo@gmail.com

Hagyományőrző Művelődési
Egyesület | Zengővárkony
mohacsipityu@freemail.hu

EGYÉNI TAGOK

Antal László | Szombathely
Báling Lászlóné | Nagypall
Borbély Jolán | Budapest
Cselik Mária | Kalocsa
Csitei Gábor | Kapuvár
Dreiszigler Kálmán | Kanada
Ezerné Hajdú Ildikó | Tolna
F. Tóth Mária | Budapest
Farkas Rózsa | Kazár
Fekete Ferenc | Veresegyház
Fekete Ferencné | Veresegyház
Fülöp Gyula | Szíl
Gál-Dobos Beáta | Jászberény
Herceg Gábor | Kalocsa
Héra Éva | Budapest
Hibó Józsefné | Veresegyház
Hlavacska Adrián | Jászberény
Hlavacska Bathó
Katalin | Jászberény
Holecz Istvánné
Kanyó Margit | Rimóc

Illés Tibor | Nagymányok
Illés Tiborné | Nagymányok
Izsák Zoltán | Kunszentmiklós
Katonáné Gunszt Andrea | Pécsvárad
Kishegyi Simon | Kalocsa
Kolozsár István | Und
Molnár Erik | Veresegyház
Németh Erzsébet | Maklár
Nyúl Nelli Kinga | Bogyiszló
Paluch Norbert | Rimóc
Papp János | Hosszúhetény
Pesovár Ernőné | Budapest
Ruder Éva | Pécsvárad
Schwarczkopf Gyula | Csorna
Streer Tamás | Tolna
Streer Tamásné | Tolna
Szabadi Mihály | Sióagárd
Szabó János | Nemti
Széphalmi Zoltán | Bag
Dr. Varga Sándor | Szeged
Verbőczy Dorottya | Ócsa

ÖRÖKSÉGÜNK VAN – MIT KELL TUDNI RÓLA?

AMIT TESZÜNK – AHOGY TESSZÜNK – AMILYENEK VAGYUNK!

1. KONFERENCIÁK

2005 | Gencsapáti

Együttműködés határok nélkül

Mura-vidék, Szlovénia; Burgerland,
Ausztria – Nyugat-Magyarország.

2005. december 2-3. | Veresegyház

„A kistérségi együttműködés lehetőségei”

Polgármesterek és együttes-
vezetők tanácskozása.

2006 – 15 éves a Szövetség.

*Hagyományörzés a Kárpát
medencében.*

2010. május 29. | Bag

Múltunk s jövőnk – Szakmai konferencia.

A hagyományörzés évtizedei 1920–2010.

A Szövetség megalakulásának

20. évfordulója alkalmából.

2011 – Régiós konferenciák. *„Néphagyomány
és népművészet szerepe a vidékfejlesztésben.”*

A konferenciák helyszínei: Bonyhád,
Gencsapáti, Varsány.

2013 – *A falu kultúrája.* konferencia

és fórum. Kapolcs, Muharay udvar

2014 – *Művészeti nevelés hátrányos
környezetben.* Kapolcs, Muharay udvar

2016 – *A néphagyomány szerepe napja-
inkban.* A Szövetség megalakulá-
sának 25. évfordulója alkalmából.

2016 | Budapest

Hagyomány és korszerűség konferencia

2. „HELYI EMLÉKEZET, KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG, ÖRÖK- SÉGVÉDELEM.” PROJEKT 2009–2010. A NORVÉG CIVIL ALAP TÁMOGATÁSÁVAL

Célja: módszert, tudásanyagot, ízlést,
„eszméket és elveket” adni a helyi
hagyományörző közösségek tevékeny-
ségéhez. A projekt keretében szerve-
zett képzéseken, találkozókön 59 tele-
pülés, 342 szakembere vett részt.

3. HAGYOMÁNYÖRZŐK AKADÉMIAJA

2009-től évente, változó helyszínen évi
60 órás országos továbbképzés a Nemzeti
Kulturális Alap támogatásával.

A HAGYOMÁNY ÉRTÉK

„Csak a lokális hagyományok létének elismerése biztosíthatja a kulturális folyamatosságot. A helyi közösségek évszázados létükkel bizonyították képességüket, hogy alkalmazkodni tudnak környezetükhöz mind ökológiai, mind pedig társadalmi értelemben. Szükség van a hagyományok szavának meghallgatására, amely a folyamatosság továbbépítésére int. Szükség van, sőt égetően szükség van a régi értékek, hitek és erkölcsök megbecsülésére, mert ezek nélkül úgy tűnik, nem lehet az újat sem felépíteni.”

Hoppál Mihály:
Folklór és emlékezet

A magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról. (114/2013. (IV. 16.) kormányrendelet végrehajtása során megalakult helyi és megyei értéktár bizottságok felismerve együtteseink értékmegőrző szerepét, több általunk megtartott szokást, viseletet, táncot, sőt együttest vettek fel a Nemzeti Értékek címjegyzékébe. Bag, Bogyiszló, Decs, Dusnok, Gencsapáti, Hévízgyörk, Isaszeg, Kalocsa, Mihályi, Nagyecsed, Nagykálló, Nemesnádudvar, Sárpilis, Sióagárd, Szany, Szil, Uszód, Vitnyéd népviselet, néptánc- és népzenei hagyományai, népszokásai, a település Népművészet Mestereinek szellemi hagyatéka a Magyar Nemzeti Értékek nyilvántartott darabja.

„A lokális hagyományokból felépülő nemzeti örökség csak akkor marad fenn, ha állandóan újratelemjük. Vagyis a hagyományalapú társadalom a helyi kulturális értékek megbecsülésére épül, a kisközösségek belső kezdeményező erejére épít, s ez által újra meg újra feltölti a közösség alkotókedvét.”

A HAGYOMÁNY TUDÁS

„Amikor valahol meghal egy idős
ember, egy könyvtár ég le”

Amadou Hampate Ba

Az UNESCO 2003-ban fogadta el a szellemi kulturális örökség megőrzéséről szóló egyezményt (Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage). A Magyar Parlament 2006-ban a XXXVIII. kihirdető törvény megalkotásával lehetővé tette az egyezmény ratifikálását, melynek eredményeképpen hazánk harminckilencedikként csatlakozott az egyezményben a részes államok sorába. A nemzetközi egyezmény célkitűzése a szellemi kulturális örökség megőrzése, az érintett közösségek szellemi örökségének tiszteletben tartása, az örökség jelentőségének tudatosítása helyi, nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt.

A MAGYAR NEMZETI JEGYZÉKRE
KERÜLT EGYESÜLETEINK ILLETVE
AZ ÁLTALUK KÉPVISELT HAGYOMÁNY:

I A Népművészet Mestere díj
kitüntetettjeinek tudása
és tevékenysége

A Népművészet Mesterei saját közösségükön belül elismert, a környezetükre hatást gyakorló, mintaadó alkotó egyéniségek, akik jelentős hagyomány-átörökítő és értékmentő tevékenységet végeznek. Nemcsak saját közösségükön belül van azonban kiemelkedő szerepe ezeknek a személyeknek, hanem különleges szerepet töltenek be a hagyomány továbbvitelében, a nemzeti azonosságtudat formálásában. Felbecsülhetetlen szerepe volt és van ezeknek az alkotóknak a revival mozgalmak megújításában is; a táncmozgalom és a 80-as évek ifjúsági népművészeti mozgalmak nem születtek volna meg részvételük, életművük ismerete nélkül. A „magyar népművészet pantheonjába” 1953 óta mintegy 550 fő került.

SZÖVETSÉGÜNK MA KÖZTÜNK ÉLŐ MESTEREI, AKIKRE BÜSZKÉK VAGYUNK!

Bárány Antalné, Sztreho Margit	mesemondó, táncos	Varsány
Cselik Mária	táncos	Kalocsa
Hajdú Józsefné	viseletkészítő, táncos	Bogyiszló
Holecz Istvánné	énekes, táncos	Rimóc
Streer Tamás	táncos	Bogyiszló
Streer Tamásné	táncos	Bogyiszló
Szabó Lajosné, Czene Rozália	táncos	Nagyecsed
Szabó Péter	táncos	Elek
Tóth Sándorné	énekes, táncos	Bag

2 Élő hagyományok Kalocsa kulturális
terében: hímzés, viselet, pingálás, tánc

a Kalocsa 18–19. századi határában kialakult falvak: Drágszél, Homokmégy, Öregcsertő, Szakmár, Újtelek, és a hozzájuk tartozó településrészek hagyományos paraszti kultúrája.

3 Sárköz népművészete: szövés,
hímzés, gyöngyhímzés, viselet

A jellegzetes szőttés- és hímzéskultúra, a gyöngygallér, a színes, nemes anyagokból álló viselet, az ahhoz tartozó kiegészítők – a gabóca csipke, a tornyosbárony – a nyelvjárás és a tájegységre jellemző népdalok és táncok együttesen határozzák meg a sárköziek kulturális önazonosságát.

4 Csobánolás – bukovinai
székely betlehemesjáték

Krisztus születését megjelenítő dramatikus szokás, eredetileg házaló népi színjáték, melynek mára főként színpadon, iskolákban, szabadtéren, vagy akár templomokban és egyéb helyeken bemutatott változata terjed.

5 Nagyecsed magyar
és cigány tánc-hagyományok

Nagyecsed kiemelkedő jelentőségű „táncos település”, ahol a magyar verbunkot, a lassú és friss csárdást, a cigány szólót, botlót és cigányos csárdást napjainkban is együtt táncolják fiatalok és idősek, magyarok és cigányok.

A HAGYOMÁNY MEGTART

*„Ha mi nem járhatnák az együttesbe,
akkor rég nem lennének itt már fiatalok,
sőt, már mi is elköltöztünk volna a faluból.”*

Péter Tibor
36 éves közgazdász, Bag

A régi falu életének rendje a születéstől a halálig meghatározott rendben folyt. A családi élet eseményei, a munkaalkalmakhoz kötődő szokások, a vallási ünnepek rituáléi, mind-mind alkalmat adtak a helyi közösség tagjainak művészi megnyilvánulásra, az alkotó fantázia kibontakoztatására. Helye volt ezen alkalmakkor a meghitt, bensőséges ünnepeknek, a vidám tréfálkozásnak és a jókedvű, féktelen mulatozásnak is. Ezeket a szokásokat nemcsak színpadi feldolgozás formájában jelenítik ma meg az együttesek, hanem alkalmasak arra is, hogy mai közösségeikben újra éljék-játsszák az eseményeket. Mindez nemcsak a régi formák felidézését jelenti, hanem tartalommal töltik fel a mai közösségek életét és észrevétlenül erősítik az emberi kapcsolatokat. Természetes módon adnak át egy olyan értékrendet, megtanítanak egy olyan közösségi magatartásformára, melyek az egész társadalmat gazdagítják.

A HAGYOMÁNY SZÓRAKÓZÁS

„A hagyományt nem ápolni kell, hisz nem beteg. Nem őrizni kell, mert nem rab. Hagyományaink csak akkor maradhatnak meg, ha megéljük őket.”

Sebő Ferenc

Szövetségünkben, mint ahogy a hagyományőrző együttesekben és a körjük szerveződő falusi közösségek életében minden korosztály részt vesz. Az együttesek próbáján részt vesznek a gyerekek, vagy a nagyobb létszámú településeken gyerekcsoportok működnek és az is természetes, hogy gyerekeink a programokon is jelen vannak. A gyerek közönségeként is hálás, érdeklődő és fogékony. Sok programot szervezünk számukra, de mi felnőttek is sokat játszunk.

A HAGYOMÁNY MŰVÉSZET

Együtteseink ünnepi megmutatkozásai az országos fesztiválok, találkozók.

1 Táncháztalálkozó és kirakodóvásár, Budapest

A hagyományosan szombat esti gálaműsorban legjobb táncosainkat, együtteseinket láthatják, hol tánchagyományaink szvitszerű bemutatásával, hol népszokás feldolgozásokkal, hol pedig egy-egy tájegység táncainak koreográfiai megformálásával.

2 Tavaszköszöntő, Májusi Tánc

Évente rendezzük változó helyszínen Hagyományörző Antológiánk folytatásaként országos találkozónkat. A színpadi műsorok mellett egész napos programokkal várjuk az érdeklődőket.

3 Művészetek Völgye – Muharay udvar

„Hagyomány és korszerűség” – ez volt a közösségi művészeti eszménye a Muharay Szövetség névadójának, Muharay Elemérnek. Ezeket a máig érvényes eszményeket vállalta az 1990-ben alakult Szövetségünk, és ezt a szellemiséget próbáljuk közvetíteni a Művészetek Völgyében. Programjainkban az egy-egy tájra, népcsoportra, falura vonatkozó egyedi vonásokat mutatjuk be. A hagyomány képviselőit és mindazokat, akik ebből a hagyományból indulva és ezt a kultúrát vállalva váltak művésszé, íróvá, tudóssá és a kulturális, irodalmi, művészeti, társadalmi élet legfelső szintjén legmagasabb minőségben képviselik ezt a szellemiséget. Színpadunkon szerepelnek a revival népzenei mozgalom legjelentősebb képviselői, a néptánchagyományainkat legmagasabb szinten képviselő hivatásos együttesek. A klasszikus zene és népzene képviselőinek találkozásából rendhagyó koncerteknek is tanúi lehetnek a völgybe látogatók a Muharay udvarban és van példa a népzene és irodalom képviselőinek találkozására is.

4 Fülöp Ferenc szólótáncverseny

„Hozd a saját táncod!” versenyünk szlogenje. 1997 óta kétévenként rendezzük meg és meghirdetésével célunk az, hogy ösztönözzük a hagyományörző együttesekben táncoló korosztályok táncos ismereteinek gyarapodását. Archiv gyűjtések és az idősebb táncosok segítségével a helyi táncok elmélyült tanulmányozását, a hagyományörző együtteseink táncos egyéniségeinek elismerését. Fülöp Ferenc (1885–1962) a paraszti táncosok közül elsőként nyerte el a Népművészet Mestere címet 1953-ban. A Decsi Népi Együttes alapítótagja.

KIADVÁNYAINK

A „Magyar Népi Viseletek” című videó sorozat első darabja öt tájegység, Bag, Decs, Jászság, Kalocsa-vidék, Rábaköz, Baranya, Felvidék, Kalotaszeg paraszti viseleteit mutatja be tizenegy 30-40 perces kisfilmen.

„Helyi emlékezet, kulturális örökség, örökségvédelem” című sorozatunk füzetei a Norvég Civil Alap támogatásával:

- Felföldi László: Örökségünk van. Mit kell tudni róla? A szellemi kulturális örökség védelméről.
- Bathó Edit: Viseleti örökségünk.
- Gombos András: Táncos örökségünk.
- Varga Sándor: A hagyományőrző munka folyamatai. Tervezés, módszerek, források, gyakorlatok.
- Németh István: Népzenei örökségünkről.
- Tátrai Zsuzsanna: Ünnepi szokások

RÓLUNK ÍRTÁK

Csak anyagi haszonra hajtó Világunkban megfélemezünk a legnagyobb emberi örömről, ami nem más, mint a közös szép-alkotása, a művészet lényege. A közös énekléssel, dallal, játékkal, tánccal, egyszerre adunk és kapunk is szeretetet. A Muharay Szövetség ezt az értékrendet képviseli, és akarja átadni mindenkinek, aki népművészetünkre büszke magyarként akar megmaradni.

Andrásfalvy Bertalan,
Széchenyi-díjas magyar néprajz-
kutató, egyetemi tanár

....

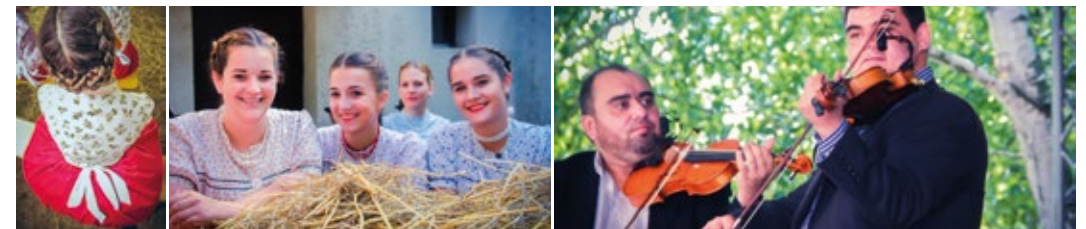
A magyar néptáncmozgalom létezését nagy részben azoknak a gyöngyösbokrétás falvaknak is köszönheti, amelyekben a 30-as, 40-es években még élt a hagyomány. Ez egy óriási tartozás a kisközösségek felé, amit illik visszafizetni! Főként most, amikor a kulturális globalizáció egyre gyorsabban és erőteljesebben söpri el e csoportok hagyo-

mányos kultúráját. A Muharay Elemér Népművészeti Szövetség ezt az értékmentő, hagyományápoló munkát végzi példamutató bölcsességgel és kitartással.

Dreisziger Kálmán,
a montreáli Bokréta Néptánc-
együttes elnöke

....

A vidékünk megújulásának egyik kulcskérdése helyi kultúránk és hagyományaink megélése, közösségeink ereje és (együtt) működése. Ezért sem szeretném elfelejteni sosem azt a mély, elgondolkodtató csendet, amelyet a bagi Muharay Együttes táncosának személyes, elérzékenyült hozzászólása váltott ki egy vidékfejlesztési konferenciánkon: „Ha mi nem járhatnánk az egyesületünkbe, akkor rég nem lennének itt sem fiatalok, sőt, már mi is elköltöztünk volna a szülőföldünkről...” Minden tiszteletem ezért Héra Éva és csapatának áldozatos munkájáért, akik vigyázzák, óvják

a hagyományörzők munkáját!
További sikereket kívánok nekik
– mindannyiunk, de első sorban
a magyar vidék érdekében!

Eperjesi Tamás,
vidékfejlesztő

• • • •

Hagyományörző közösségeink. A hagyományos kultúra a valahová tartozás érzésének, önismeretünk és önbecsülésünk megerősítésének alapja. Hagyományörző közösségeink ezt az örökséget ápolják mindannyiunknál hívebben, biztosítva ezzel kultúránk folyamatoságát. Szükségből hidat építenek a múlt és a jövő között, mert a korábbiak csaknem mind leomlottak. Hűségesen teszik a dolgukat, de tudatában vannak annak, hogy nem a híd a fontos, hanem az alul hömpölygő folyó életető vize. Tiszteljük őket ezért és vegyünk példát e közösségektől!

Felföldi László,
néptánckutató, egyetemi tanár

• • • •

A jó közösségben élő emberek élete tartalmasabb, s ha erős egységgé, csapattá tudnak kovácsolódni, egy különleges atmoszférát

hozhatnak létre szűkebb környezetükben. Meggyőződésem, hogy manapság ezt a szerepet a hagyományörző csoportok töltik be. Jó, hogy mára felértékelődött a néptánc, egyre több településen megfigyelhető, hogy az ünnepekhez köthető régi szokásokat éltetik, feldolgozzák, de a népi hangszeres zeneoktatás is feléledni látszik, mint ahogyan a hagyományos kézműves tevékenységek is felértékelődnek. Kötelességünk tehát, hogy települési, megyei, de országos szinten is mindent megtegyünk azért, hogy egyre jobb színvonalon működjenek azok szervezetek, amelyek komoly szerepet vállalnak a hagyományörzésben. Az országban egyedülként a Muharay Elemér Népművészeti Szövetség az a szervezet, amelyről elmondható, hogy igazi közösségformáló, hiszen az országnak minden szegletéből vannak tagjai, (több ezren) akik a népművészet iránt elkötelezettek, a szakmai értékeket kiválóan képviselik, szervező munkájukkal pedig példamutató tevékenységet végeznek. Kívánom, hogy ezt az örökséget tudják továbbadni, mert „Múlt nélkül nincs jövő, s mennél gazdagabb a múltad, annál több fonálon kapaszkodhatsz a jövőbe.” (Babits M.)

Kanyó Judit,
polgármester, Varsány

Muharay Elemér egész életében azt a célt követte, hogy ez a paraszti eredetű közösségi kultúra az u.n. „magas kultúra” mindenki által elérhető szerves részévé váljon. Mert ez utóbbi csak így lehet teljes és emberközel. A nevét viselő Muharay Szövetség is ezért dolgozik. Ma már senki sem vonja kétségbe az UNESCO által nemzetközileg is elismert Táncházmozgalmat értékmegőrző szerepét és társadalmi jelentőségét. Európát és Amerikát bejárva, főleg a kallódó nagyvárosi fiatalok körében tapasztalható mily komoly egyéni és társadalmi problémákhoz vezethet a tartalmas közösségi együttlét, a valahová tartozás hiánya egy hagyományos értékeit veszített, individualista, pénz-orientált, emberi kapcsolataiban virtualizált világban. A táncházmozgalmat jelentősége abban

áll, hogy képes volt új életre kelteni egy több évszázados paraszti kultúra közösségteremtő, befogadó szellemét és gyakorlatát a mai fiatalság számára.

A táncházmozgalmat kialakulásában és életben tartásában a hagyományörző együtteseknek igen jelentős szerepe van, hiszen a ma már mindenütt elismert „táncházmódszer” lényege hogy örökségeit közvetlenül a helyi közösségek élő gyakorlatából meríti. A még ma is létező falusi közösségek, mint adatbankok őrzik ezt az ősi kultúrát és adják tovább a városi fiataloknak. De hogy ez a folyamat működjön, elkerülhetetlenül szükséges a falusi együtteseket tömörítő Muharay Szövetség értékmegőrző-szervező munkája.

Muharay Edit, szociológus, újságíró
Magyarország-Mexikó

KAPCSOLAT

Muharay Elemér
Népművészeti Szövetség

1011 Budapest, Szilágyi Dezső tér 6.
Postacím: 1251 Budapest, Postafiók 22.
e-mail: muharay@mail.datanet.hu
www.muharay.hu

A kiadvány a Csoóri Sándor
Alapprogram támogatásával készült.

Írta és szerkesztette:
Héra Éva, a Szövetség elnöke

Fotó: Földi Tamás, Göndöcs Evelin,
Szűcs Róbert

Grafika: Nagy Dániel
Nyomda: Reactor Kft.

A Szövetség munkáját
támogatják:

Hagyományok Háza
Magyar Művészeti Akadémia
Nemzeti Kulturális Alap

